

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Aila varukomandopunkt

Aila külas

Saue vallas

Harju maakonnas

Sisukord

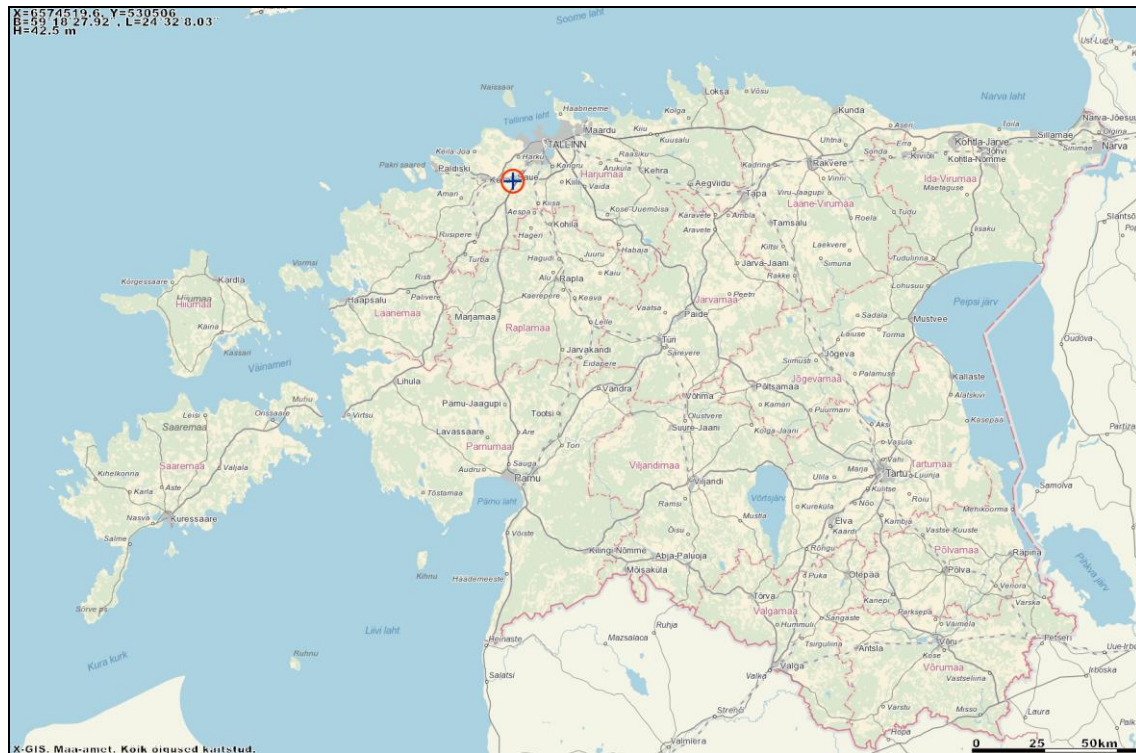
1. Kohustuslikud andmed.....	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	9
4. Täiendav info.....	38

Koostajad:
Ain Tähiste
Mart Mõniste

1. Kohustuslikud andmed

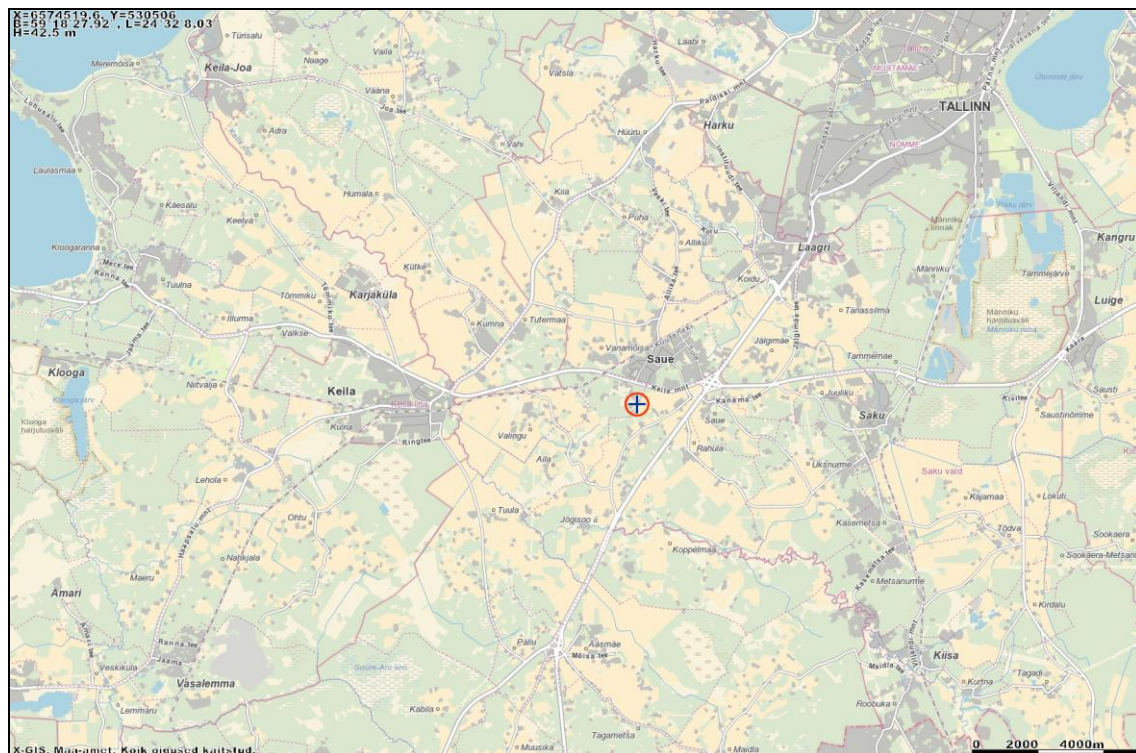
1.1	Algne nimetus	144. motolaskurdiviisi varukomandopunkt
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	Aila varukomandopunkt
1.3	Aadress	Harju maakond, Saue vald, Aila küla. Lähiaadress: Kautjala (1,1 ha), tunnus: 72701:001:2099 Komandopunkti ala on jagatud vähemalt neljaks kinnistuks
1.4	Koordinaadid	59°18'28.15", 24°32'8.16" 6574526.9,530508.1
1.5	Algne teave, sh ajalugu	Komandopunkti ehitusalune pind ca 300 m ²
1.6	Praegune funktsioon	kasutuseta
1.7	Seisukorra hinnang	Sissepääs avatud, metalluksed ja kaablid kadunud. Sisemus tahmunud (elektrikaablite põletamisest?). Suuri niiskuskahjustusi veel ei ole.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Keila maanteest u 650 m lõuna pool, raudteest u 1,3 km kaugusel. Kaugus Sauelt 1,5 km, Keilast 6,5 km.
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (12)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (57)
1.11	Seotud ehitised	
1.12	Põhiüksus	144. motolaskurdiviis Tallinnas Tondi sõjaväelinnakus
1.13	Lisateave	
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 9.11.2017, 3.05.2018
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

2. Asukoha skeemid

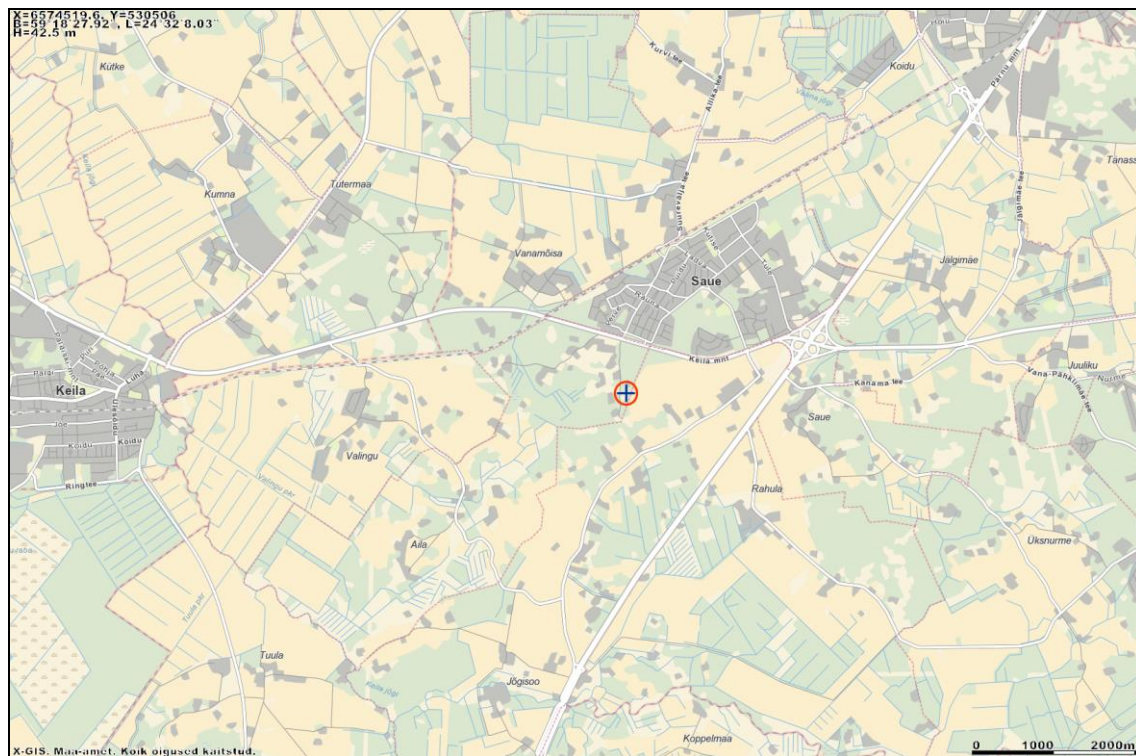
Skeem 1. Aila varukomandopunkt Saue vallas Harju maakonnas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

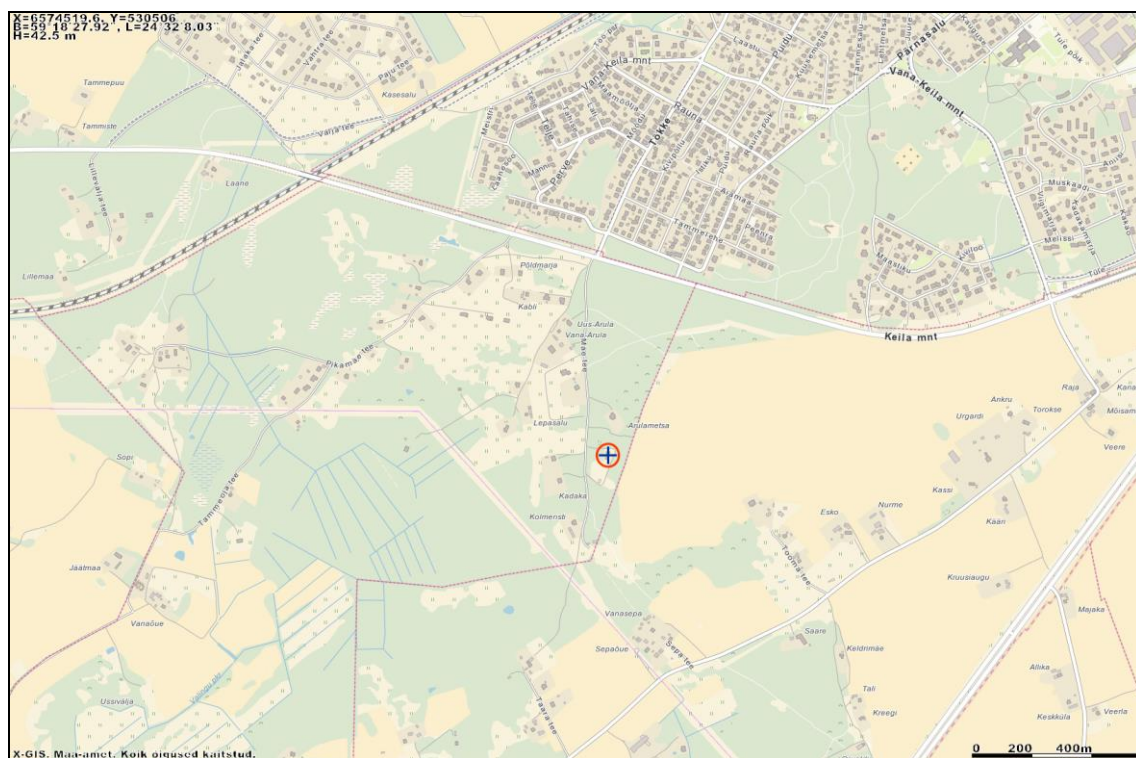
Skeem 2. Aila varukomandopunkt Saue vallas Harju maakonnas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 3. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaali.

Skeem 4. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaali.

Skeem 5. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 6. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 7. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 8. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas. Aerofoto 1998.
Allikas: Chrono Estonia.

Skeem 9. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas. Aerofoto 2017.
Allikas: Chrono Estonia.

Skeem 10. Aila varukomandopunkt Saue vallas Aila külas. Aerofoto 2007.
Allikas: Chrono Estonia.

Skeem 11. Aila varukomandopunkte objektid.
Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 12. Aila varukomandopunkte objektid.
Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

- 1 - varukomandopunkt
- 2 - teenistushoone / katlamaja
- 3 - vahtkonnahoone
- 4 - süvend
- 5 - kaevikuliin ja laskepesad
- 6 - meeskonnavarjend

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (363). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1], vaade põhjast.
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 2 (378). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1], idapoolne (pea)sissepääs. Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 3 (358). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 4 (361). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 5 (001). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1].
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 6 (003). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1].
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 7 (004). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 8 (011). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 9 (016). Aila varukomandopunkt Saue vallas.
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 10 (022). Aila varukomandopunkt Saue vallas.
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 11 (025). Aila varukomandopunkt Saue vallas.
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 12 (031). Aila varukomandopunkt Saue vallas.
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 13 (035). Aila varukomandopunkt Saue vallas.
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 14 (045). Aila varukomandopunkt Saue vallas.
Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 15 (057). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1], tagumine (läänepoolne) sissepääs.

Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 16 (063). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1], tagumine (läänepoolne) sissepääs.

Foto Mart Mõniste 9.11.2017

Foto 17 (354). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1], tagumine (läänepoolne) sissepääs.

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 18 (355). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1], tagumine (läänepoolne) sissepääs.

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 19 (350). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 20 (364). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 21 (376). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varukomandopunkt [1], vaade sissesõiduteelt, paistab läänepoolne sissepääs.

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 22 (380). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Vasakul varukomandopunkt [1], tee viib hooneni [2].

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 23 (301). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 24 (296). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 25 (305). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 26 (306). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 27 (307). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 28 (302). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2] all on täiskelder (varjend),
sissepääs on hoone põhjaküljel kaevikus..
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 29 (309). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2] alune varjend.
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 30 (311). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2] alune varjend.
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 31 (312). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2] alune varjend on olnud kasutusel pikemat aega, seintel eristuvad mitmed viimistluskihid.

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 32 (313). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2] alune varjend.

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 33 (318). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2] alune varjend.
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 34 (319). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2] alune varjend.
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 35 (321). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [2], vaade loodest.
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 36 (366). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [3].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 37 (367). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [3].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 38 (368). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [3].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 39 (373). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [3].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 40 (374). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Hoone [3] põranda ja välisseina vahel on umbes meetri laiune madalam osa.
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 41 (300). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Süvend [4]. Territooriumil ja kaugemas ümbruses on hulgaliselt süvendeid ja laskepesi, mis ilmselt kõik ei ole seotud varukomandopunktiga. Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 42 (308). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Kaevikuliin ja laskepesad [5], taga keskel paistab varjend [6].

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 43 (323). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Kaevikuliin ja laskepesad [5], paremal hoone [2].

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 44 (326). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Kaevikuliin ja laskepesad [5].

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 45 (329). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Kaevikuliin ja laskepesad [5].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 46 (349). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 47 (330). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 48 (331). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 49 (333). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6] on pooleldi lammutatud, vasakul säilinud osa.

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 50 (334). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

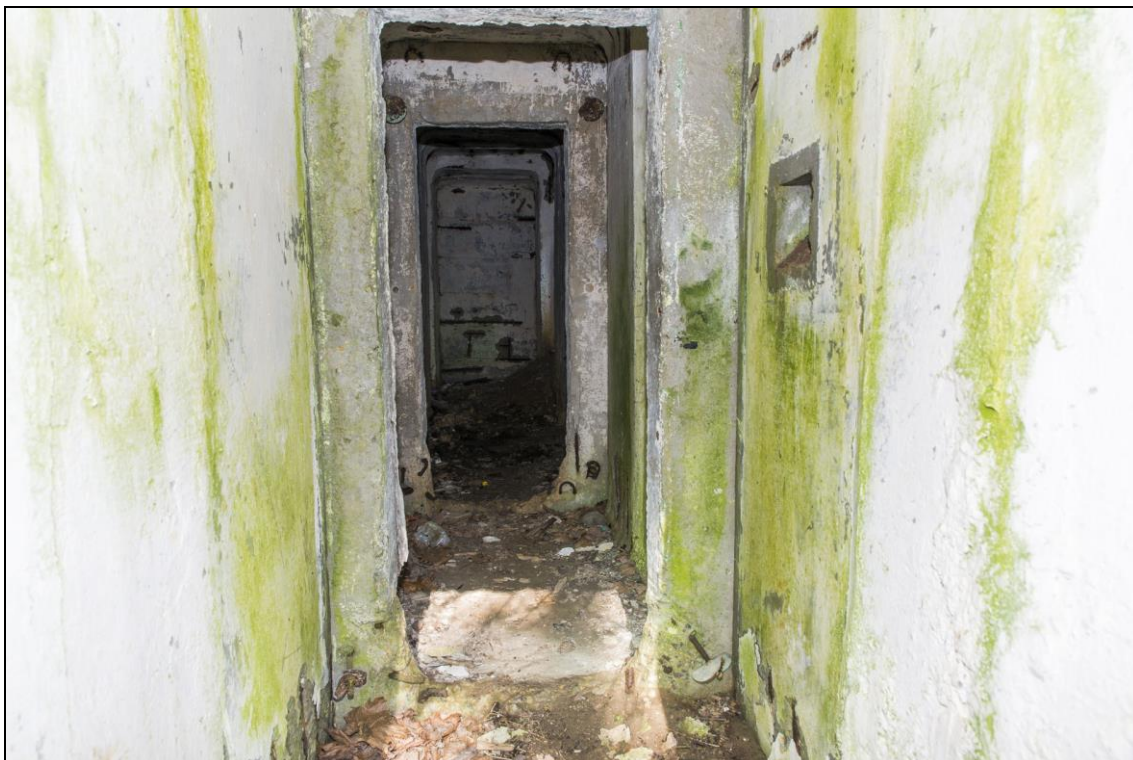

Foto 51 (335). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 52 (338). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 53 (340). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 54 (341). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 55 (343). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 56 (344). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6].
Foto Mart Mõniste 3.05.2018

Foto 57 (). Aila varukomandopunkt Saue vallas. Varjend [6]. Sissepääsust vasakul säilinud osa, paremal lammutatud osa, alles ainult otsaseinad.

Foto Mart Mõniste 3.05.2018

4. Täiendav info

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendel.

Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007

Muid 144. diviisi objekte:

Diviisi maa-alune varu- e kaitstud komandopunkt (*3KII – запасный või защищённый командный пункт* – mõlemad variandid võisid olla kasutusel) oli Saue lähedal Aila küla metsas.

<http://www.militaar.net/phpBB2/viewtopic.php?f=6&t=1090&hilit=aila>

Kui kaheksakümnendate alguses Sauel elasin, siis käisin tihti selle Aila metsas punkri kandis jooksutrennis. Talvel reetis punkri kerge suitsuvine. See punker oli kogu aeg mehitatud, minu mäletamist mööda 2 meest. Paar korda juhtusin vahetust nägema.

Minu mälu järgi oli kaks kaarjat pooleldi maas olevat blindaaži. Suur liivakast "sõjamängudeks" oli ka.

Õppuste ajal veeti sealt välitelefon sinna Vanamõisa punkrite juurde. Korra lõikasin neil selle liini läbi. Pidin veel kodunt korralikud lõikurid tooma. Igaks juhuks ei jäänud liini parandajaid ootama.